Adviesraad Sociaal Domein Lingewaard

Brouwerslaan 46
6681 EA Bemmel

Aan: College van B&W-gemeente Lingewaard

Bemmel: 21 november 2023

Betreft: Gevraagd advies m.b.t. de Taskforce Sociaal Domein

Geacht College,

Mevr. M. Stellingwerf heeft namens het Team Sociaal Beleid aan de Adviesraad Sociaal Domein het stuk 'Taskforce strategische agenda sociaal domein 2023-2026' (definitieve versie; datum 16 oktober 2023) voorgelegd met het verzoek om daar een advies over uit te brengen. Het stuk schetst de kaders en de ontwikkelingen en benoemt twee opgaven en vijf thema's. De adviesraad kan zich in grote lijnen vinden in de geschetste opgaven en thema's en menen dat het team er goed in geslaagd is om die thema's te selecteren die volop leven in de samenleving en waar we volop zoekende zijn hoe daar verder handen en voeten aan te geven. Uiteraard hebben wij wel enkele aandachtspunten die wij u mee wensen te geven bij de verdere invulling en uitwerking van de strategische agenda in de praktijk voor de komende jaren.

Aandachtspunten:

- De verwijzing naar de term 'sociale basis' komt veelvuldig voor in het stuk, waarmee het succes van het plan sterk lijkt samen te hangen met de invulling en werking van de sociale basis. Wij adviseren de gemeente om een duidelijke definitie toe te voegen zodat we met elkaar scherp hebben wat we eronder verstaan, elkaar beter kunnen begrijpen en weten wat er bedoeld wordt met versterken of uitbreiden van de sociale basis.

- De term 'normaliseren' wordt regelmatig gebruikt, vooral om tot kostenreductie in de zorg te komen. Maar wat verstaat de gemeente onder normaliseren? Worden zorgvragen straks aan een extra beoordeling onderworpen en door wie dan? Het gevaar bestaat dat het gaat schuren met de expertise van de zorgprofessional of dat zorgvragen in een verkeerd traject terecht komen. Ons advies is dan ook om het proces om te normaliseren nader uit te werken wat ermee bedoeld wordt in samenwerking met alle relevante partijen.

- Onder hoofdstuk 3 onder het kopje Wat gaan we doen? Staat in onze ogen terecht opgemerkt dat de verschillende thema's raakvlakken hebben met elkaar. "De strategische agenda biedt de mogelijkheid de opgaven in samenhang aan te sturen en uit te werken." Vanuit

efficiëntieoverwegingen zouden wij u willen adviseren om samenhang als voorwaarde te stellen en zoveel als mogelijk een integrale aanpak na te streven.

- Opgave 1 richt zich op het "versterken van de sociale basis". Wij lezen dat de gemeente dit wil bereiken door één welzijnsorganisatie de opdracht te geven het voorliggend veld te organiseren, bestaande uit zes onderdelen. Graag zouden wij hier terugzien dat de gemeente daarbij voortborduurt op het sociale fundament dat in de loop der jaren is opgebouwd en deel uitmaakt van de Lingewaardse samenleving (o.a. bestaande uit de beroepskrachten van SWL en het omvangrijke netwerk van vrijwilligers daaromheen). Dit hebben wij u eerder meegegeven in ons advies op Contourennota Versterking Sociale Basis, waarin wij u oproepen om het goede te behouden en daarop voort te borduren en verder te bouwen op het sociale fundament dat er reeds ligt.

- Om de sociale basis te verbeteren en zoveel mogelijk inwoners te verbinden met dit thema adviseren wij om de komende jaren actief en frequent de interactie met inwoners en alle andere relevante partijen te borgen en te onderhouden.

- Op het stuk Resultaten van Opgave 1 hebben wij enkele opmerkingen:
    - Zo staat er beschreven dat in elke kern een sociaal team beschikbaar zal zijn voor het beantwoorden van vragen van inwoners over problemen waar zij tegenaan lopen. Wij vinden dit een goed streven maar adviseren de gemeente om 'elke kern' nader te specificeren om duidelijkheid en geen verkeerde verwachtingen te scheppen. Om welke (gegroepeerde) plaatsen gaat het?
    - "Partners en gemeente werken intensief samen en weten elkaar te vinden." Graag zouden wij zien dat de lat nog iets hoger gelegd wordt door bijvoorbeeld op te nemen dat partners en gemeente elkaar complementeren om daarmee hulp en ondersteuning aan Lingewaardse inwoners te waarborgen (zoals dat nu ook al gebeurt).

- In Opgave 1 staat onderaan pagina 13 benoemd dat in de implementatiefase incidentele frictiekosten (personele kosten veroorzaakt door reorganisatie) verwacht worden. Het advies van de adviesraad is om zo goed en veel als mogelijk voort te borduren op het sociale fundament om de frictiekosten en daarmee de lasten voor inwoners van Lingewaard zo beperkt als mogelijk te kunnen houden.

- Op pagina 3 staat onder economische ontwikkelingen benoemd dat de toename van welvaart zorgt voor meer vraag naar zorg. Dit behoeft naar ons idee meer uitleg aangezien we het omgekeerde zouden verwachten. Als men meer te besteden heeft kan dat leiden tot aanschaf van hulpmiddelen om zich zelf te kunnen redden, maar mogelijk ook voor het op eigen kosten inhuren van hulp die het beroep doen op de gemeente voor zorg en basisvoorzieningen mogelijk verminderen.

- In opgave 2 staat de aanpak voor kostenbeheersing maatwerkvoorzieningen beschreven. Het voorstel is dat te doen door data-analyse, waar de komende jaren twee ton voor vrijgemaakt wordt. Dat is best veel geld en er wordt blijkbaar best veel van verwacht. De kanttekening die wij daarbij willen plaatsen is dat het werken met data in de zorg gevoelig ligt, er is veel discussie over. De relatie tussen problematiek en behandeling is gecompliceerd. Ook impliceert het dat er meer data ingevoerd dient te worden, wat weer kan leiden tot extra administratieve druk bij zorgprofessionals. Wij willen u dan ook als advies meegeven om kritisch te zijn bij de inzet van data-analyse en om te informeren naar ervaringen op dit vlak elders in het land om daar lessen uit te trekken.

- Bij thema 1 Beschermd thuis zijn enkele adviesraadleden nauw betrokken bij de totstandkoming van de plannen. Wij waarderen deze co-creatie en onze dank gaat uit naar het team dat ons daarin betrokken heeft. De beweging naar beschermd thuis kan naar ons idee nog meer opleveren dan hier staat omschreven. Naast minder opnames van inwoners met psychische problemen denken wij dat ook de verblijfsduur in een instelling voor beschermd wonen verkort kan worden. Een aandachtspunt dat wij nog wensen mee te geven is het gevaar voor stigmatisering van psychisch kwetsbare inwoners bij buurtbewoners. Hoe goed bedoeld ook, het geven van cursussen kan mogelijk juist negatieve gevolgen hebben qua acceptatie en draagvlak in wijken en buurten. Gelieve hier rekening mee te houden bij de invulling en uitvoering van de cursussen.

- Bij thema 2 Lingewaardse ontwikkelingen jeugd zijn wij verheugd om te lezen dat de institutionele sociale basis zo ingericht wordt dat ouders en jeugdigen niet tussen wal en schip vallen als gevolg van het inperken van de reikwijdte van de Jeugdwet en hopen dat dit ook ingevuld wordt voor de jongvolwassenen. Tevens staat vermeld dat er een gemeentelijk expertiseteam ingericht wordt voor complexe en meervoudige zorgvragen en voor vragen rond veiligheid. De vraag die bij ons rijst is hoe verhoudt een gemeentelijk expertiseteam zich tot de zorgprofessional? Dit lijkt een potentiële bron voor conflicten tussen gemeente en zorgprofessionals over de rug van de zorgvrager. Ons advies is om het expertiseteam vorm te geven in samenwerking met of zelfs met voorkeur een afvaardiging van professionals. Hun input dient wel tot een minimum beperkt te worden, wij achten de inzet van hun tijd voor hulpverlening prioritair.

Tot slot nog enkele zaken die wij graag willen checken:

- Zo lezen wij op pagina 20 onder thema 3 bestaanszekerheid dat de uitvoering van de rijksregeling voor de energietoeslag naar verwachting in oktober 2023 zal plaatsvinden. Het is inmiddels november, betekent dit dat het reeds is uitgevoerd?
- Wij lezen op pagina 7 dat in 2024 de lokale woonzorgvisie geagendeerd staat, waarbij de nadruk zal liggen op het huisvesten van (kwetsbare) ouderen. De Adviesraad Sociaal Domein wenst in de totstandkoming daartoe al meegenomen te worden.

Namens de adviesraad sociaal domein,

Patrick Zweers

Voorzitter

Tonnie Bruins van Vugt

Secretaris